

Møteinnkalling

Utvalg: Dovrefjell nasjonalparkstyre
Møtested: Epostmøte
Dato: Torsdag 19.02.2015 (Svarfrist)
Tidspunkt: Kl 15:00 (svarfrist)

Jeg viser til behandling av høringen av rapport om forenkling av utmarksforvaltningen 2.2.2015:

AU 4/2015 Forenkling av utmarksforvaltningen - til orientering og eventuell drøfting / vedtak 2014/8511

Saksprotokoll i arbeidsutvalget for Dovrefjell nasjonalparkstyre - 02.02.2015

Forvalters innstilling

Saken fremmes til orientering og eventuell drøfting og vedtak uten innstilling

Behandling i møtet

Ola Røtvei foreslo: Saken utsettes.

Arbeidsutvalget ba leder og sekretariatet utarbeide et forslag til uttalelse som sendes hele styret til epostbehandling. Det er viktig å beskrive hvordan styret skal ha styringsrett i forhold til sekretariatet.

Vedtak

Saken utsettes.

- enstemmig.

Det er utarbeidet et forslag av forvalterne i samarbeid med leder (sak 16/2015). Denne sendes nå på epostbehandling til styret, med frist som angitt.

Prosedyre:

Gi så snart som mulig tilbakemelding, bruk funksjonen «svar til alle» i epostleseren.

- Om du ikke har merknader, skriv det.
- Har du endringsforslag, vis til avsnittsnummer og angi endringsforslag.

I og med «svar til alle», ser alle hva øvrige medlemmer svarer.

- Er du enig i en merknad, ikke gjør noe.
- Er du uenig eller har tillegg til en merknad, skriv det («svar til alle»).

Litt avhengig av hvor enige eller uenige dere er, må vi eventuelt etter svarfristen se om vi må ta en ny runde. Forutsatt at et beslutningsdyktig antall styremedlemmer kan sette seg foran en PC med lyd og mikrofon på samme tidspunkt, har vi muligheter for elektronisk møte uten at dere trenger installere annet enn det dere i tilfelle får beskjed om i en eventuell innkalling.

Hjerkinn, 12.2.2015
Carl S. Bjurstedt
nasjonalparkforvalter

Saksliste

Utvalgs- saksnr	Innhold	Arkiv- saksnr
ST 15/2015	Godkjenning av møteinnkalling og dagsorden, valg av tre medlemmer til å godkjenne protokollen	
ST 16/2015	Uttalelse i høring - forenkling av utmarksforvaltningen.	2014/8511

ST 15/2015 Godkjenning av møteinnkalling og dagsorden. Valg av tre medlemmer til å godkjenne protokollen

Innstilling

Ingen merknader til innkalling og sakliste.

Forslag til tre medlemmer til å godkjenne protokollen (samme som forrige møte):

1. Ola Røtvei
2. Torill Melheim Strand
3. Merete Myhre Moen

Arkivsaksnr: 2014/8511-6

Saksbehandlere: Carl Severin Bjurstedt /
Lars Børve / Ola Røtvei

Dato: 06.02.2015

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Dovrefjell nasjonalparkstyre	16/2015	19.02.2015

Uttalelse i høring - forenkling av utmarksforvaltningen.

Vedlegg:

- 1 Høringsbrev: Forenkling av utmarksforvaltningen
- 2 Forenklingsutvalgets rapport (ekstern lenke pga. omfang) <http://bit.ly/enkelutmark>
- 3 Utkast til uttalelse fra USS

Forvalters innstilling

Dovrefjell nasjonalparkstyre slutter seg til de vurderinger som framkommer i saken og oversender dette som sin uttalelse.

Saksopplysninger

Faggruppen for forenkling av utmarksforvaltningen tør være kjent for medlemmene av styret. Flere av medlemmene deltok på dialogmøte med faggruppen på Dombås 9. oktober i fjor. Utvalget kom med sin rapport i begynnelsen av desember og KMD sendte den på høring 15.12. med frist fredag 27.2.15.

Det mest sentrale forslaget innenfor nasjonalparkstyrets arbeidsområde er kapittel 6.4. der det foreslås å slå nasjonalparkstyrene og villreinnemndene sammen til utmarkssty-
rer. Se dokument 2 side 29 og 30.

Saken ble lagt fram for arbeidsutvalget til orientering og eventuell drøfting og vedtak uten innstilling i møte 2.2.2015, sak 4/2015. Arbeidsutvalget vedtok å utsette saken. Videre ba utvalget om at *«leder og sekretariatet utarbeider et forslag til uttalelse som sendes hele styret til epostbehandling. Det er viktig å beskrive hvordan styret skal ha styringsrett i forhold til sekretariatet.»* Leder og forvalterne drøftet saken sammen 5.2. og vurderingen tar utgangspunkt i dette. I noen grad er det supplert med momenter fra utkast til uttalelse fra USS, som vi mottok dagen etter. Det er for øvrig sammenfall med det vi diskuterte og utkastet fra USS på en del viktige punkter. Avsnittene er nummerert fortløpende slik at det skal være enkelt å knytte merknader til gitte avsnitt.

Vurdering

Ut fra nasjonalparkstyrets funksjon har vi konsentrert oss om de deler av utredningen som direkte har betydning for styrets virksomhet og latt øvrige deler ligge. Når det gjelder forslag om å overføre mer ansvar for utmarksforvaltningen generelt til kommunene, har vi ingen merknad.

I det videre følger vi inndelingen i rapporten, og følger kapittelinnndelingen i denne. Det skal innledningsvis bemerkes at vi tar utgangspunkt i våre forhold og at det for andre verneområder kan være andre forhold, både organisatoriske og faktiske, som kan lede til andre konklusjoner.

Kapittel 3 Forvaltningssystemer i utmarka

3.2 forvaltninga av store utmarksområder

- (1) Vi vil her peke på at ut fra Stortingets intensjon er det **kommunene, ikke departement eller direktorat som skal oppnevne** verneområdestyrene. Denne intensjonen er ikke oppfylt. I utgangspunktet var det departementet som oppnevnte medlemmene, myndigheten er nylig delegert til miljødirektoratet. Den bør oppfylles, selv om vi ser at likestillingsmålet kan være en utfordring. Det bør kunne finnes andre løsninger på dette enn at departementet oppnevner.

Kapittel 4 Innspill fra aktørene

- (2) I og med det har vært avholdt et dialogmøte på Dombås der flere av nasjonalparkstyrets medlemmer deltok, har vi hatt bedre anledning en mange andre til å komme med innspill i prosessen. Vi vil imidlertid påpeke at den fart arbeidet har foregått med, har gjort at det trolig er mange andre som mener seg berettiget til deltakelse som føler de ikke er blitt hørt i prosessen fram til rapporten.

Kapittel 5 Prinsipper og forutsetninger for forenklingstiltak

- (3) De grunnleggende prinsippene for forenkling virker greie, men vi vil likevel framheve en logisk brist i argumentasjonen mellom dette kapittelet og kapittel 6.4: Prinsipp 1. i kapittel 5 er at *«saksbehandlings- og beslutningssystemet i utmark skal være oversiktlig, demokratisk og effektivt»*. Rapporten legger i forutsetningene for overføring av oppgaver seinere i kapittelet til grunn at inhabilitet kan være et problem. Dette kolliderer med den foreslåtte korporative organiseringen av utmarksstyrene som er foreslått i kapittel 6.4. Vi tar dette nærmere opp der – se (17).

Kapittel 6 Forslag til tiltak

6.1 Større ansvar og myndighet til kommunene

- (4) Vi har ingen merknader til at **kommunene kan overta ansvar for verneområder** som i sin helhet ligger innenfor kommunegrensen. Dette har også vært tilbudt tidligere.
- (5) Det er positivt at **verneområdestyret bør kunne vedta et delegeringsreglement** for behandling av saker etter verneforskriften. Se nærmere under punktene (6)-(8)(6) og (14).
- (6) Forslaget om at **nasjonalparkstyrene skal kunne delegerer saker til kommunene** er positivt. Ut fra den store mengden kurante saker som også må behandles i kommunene, da særlig saker som gjelder motorferdsel i utmark av kurant karakter, muligens kan også kurante byggesaker som mindre tilbygg også delegeres. En vil her ha klare rammer i forvaltningsplanen å holde se til, slik at risiko for en eventuell «utglidning» er liten.
- (7) En slik **delegering til kommunene vil gi en stor rasjonaliseringsgevinst**. Erfaringen fra Dovrefjellrådetstiden, der kommunene forvaltet landskapsvern- og biotopvernområder, viste dette, fordi de vurderingene som må gjøres både etter verneforskriftene og særlovgivningen i stor grad er sammenfallende. Vanligvis gjorde kommunen da vernevurderingen først i saken, og tilleggsvurderingene etter særlov – dersom vurdering etter vernebestemmelsene tilsa tillatelse - utgjorde som regel kun et ekstra avsnitt i samme sak. Vedtaket var hjemlet i begge regelverk. Dette sparte mye arbeid og ga publikum en mer oversiktlig framstilling av saken. Tidsgevinsten for forvaltningen ble stor, i og med at særlovsvurderingen var gjort svært raskt unna og en sparte en runde med oversending og utredning.
- (8) Slik **delegering kan og bør knyttes til kurante saker**, der behandlingsresultatet framgår av forvaltningsplan. Nasjonalparkstyret vil, som Dovrefjellrådet, ha koordineringsansvar og må få kopi av delegerede vedtak. I motsetning til Dovrefjellrådet som kun koordinerte vil styret som delegerende myndighet kunne gripe direkte inn mot uheldige vedtak.
- (9) Både kommuner og styrer må få **tilført nødvendige ressurser** dersom de skal kunne ta økt ansvar.

6.2 Førstelinjeansvar for kommunene

- (10) Forslaget om kommunene som førstelinjetjeneste er fornuftig, dette er noe vi prøver å praktisere så langt som mulig i det vi oppfordrer til å sende søknader via aktuell kommune. Kommunene har viktige oppgaver i å veilede publikum og kvalitetssikre det som kommer inn.

6.3 Kapasitet og kompetanse i kommunene

- (11) Vi har ingen merknad til dette kapitlet, men vil påpeke at det **ikke er noen automatisk sammenheng mellom kommunestørrelse, habilitet og kompetanse**. Gjennom samarbeidet mellom de 8 kommunene rundt Dovrefjell, først i Dovrefjellrådet og så i nasjonalparkstyret, vil vi hevde å ha erfart at habilitet og kompetanse i disse kommunene ikke har vært noe problem.

6.4 Utmarksstyrer

(12) **Navnet «utmarksstyre» er uheldig**, det kan gi forveksling i forhold til «utmarksråd» (som gjerne er en grunneiersammenslutning) og «utmarksnemnd» (vanligvis kommunal nemnd). Samerettsutvalget foreslo i 2007 «regionale utmarksstyrer» i Nordland og Troms uren forvaltningsansvar for å styrke lokalmiljøenes deltakelse i disponeringen av utmarksressursene.

«Områdestyre» kunne vært en mulighet, men her er også mulighet for forveksling med de nå avviklede områdestyrene i reindrifta.

Vi vil nedenfor kommentere de enkelte forslag på side 29 i rapporten nærmere:

(13) (Kulepunkt 1) Vi støtter forslaget om å la det nye styret overta **både verneområdestyrenes og villreinnemndenes ansvar**. Etter vår mening vil det ansvarliggjøre dagens nasjonalparkstyrer i forhold til villrein. Det er en selvfølge at villreinnemndas ressurser må følge med. Det skal dog påpekes at for vårt område er det sammenfall i grove trekk mellom nasjonalparkstyret og villreinnemndas geografiske ansvarsområde, det kan være annerledes andre steder.

(14) (KP 2) Vi mener som rapporten det er **viktig at utvalget har en strategisk rolle**. Delegeringsmulighet til kommunene er omtalt foran i (5)-(7). Når det gjelder delegering til sekretariatet, er det viktig **at styret kan delegerer alle kurante saker som ikke er delegert til kommunene, til sekretariatet**, slik at styret kan bruke kapasiteten på å ivareta sin strategiske rolle.

I dag kan ikke saker etter naturmangfoldlovens § 48 delegeres sekretariatet. Dette bør endres, da svært mange av disse saken er kurante. Det er enten tatt stilling til disse sakene i forvaltningsplan eller det foreligger presedens. Eventuelt dreier det seg om bagatellmessige tiltak som ikke var tatt stilling til ved utarbeidelse av forskrift. Kun et fåtall av disse sakene er i realiteten prinsipielle.

Delegering er også en rasjonalisering, ettersom det er vesentlig mer arbeid med en sak som skal behandles politisk, enn med en som behandles administrativt.

(15) (KP 3) Å utarbeide **nye forvaltningsplaner** er greit, men en må være klar over at dette vil være arbeidskrevende, spesielt når forvaltning av rein skal integreres. En må også være klar over at forvaltningsplaner når det gjelder verneområder må forholde seg til forskriftene for områdene, og det er begrenset hva men kan endre gjennom forvaltningsplan.

(16) (KP 4) Vi er enige i at styret bør **prioritere oppsynsoppgaver** det ønsker gjennomført.

(17) (KP 5) Vi er **ikke enige i sammensetningen som foreslås for det nye styret**. Rapporten foreslår en korporativ modell med en blanding av folkevalgte og interesserrepresentanter, blant annet grunneierrepresentanter. Dette har til nå vært en ukjent modell i norsk forvaltningskultur. Den kan fort skape habilitetskonflikter. Denne modellen ble drøftet av medlemmene forut for opprettelsen av Dovrefjellrådet, men skrinlagt.

(18) Det skisseres ikke hvordan representanter for næringsinteresser, friluftsliv etc. eventuelt skal velges. Vi frykter at dette kan true den lokale og demokratiske forankringen av styrene. Vi kan vanskelig se for oss hvordan man kan sikre en god

geografisk fordeling, og om denne representasjonen skal gå på bekostning av folkevalgte, vil det svekke den demokratiske forankringen.

- (19) Vi viser til at for verneområdestyrene er i dag de nevnte interessene samlet i et faglig rådgivende utvalg (navnet er dårlig, det burde hete interessentforum, rådgivende utvalg eller noe lignende). Vi mener dette bør opprettholdes og at et folkevalgt styre med et rådgivende interessentforum er en bedre modell enn en korporativ modell.
- (20) Vi mener det er maktpåliggende at **samtlige primærkommuner** er i det aktuelle området er representert i styret.
- (21) (KP 6) Når det gjelder **oppnevning**, mener vi Stortingets uttrykte intensjon om kommunal oppnevning må iverksettes, se også (1).
- (22) (KP 7) Rapporten foreslår at **sekretariatet legges til Fylkesmannen**.
- (23) Det har vist seg å være en god ordning at Fylkesmannen tar seg av regnskap, arkiv og personal, dette bør etter forvaltnernes syn videreføres.
- (24) Imidlertid ønsker styret å ha det formelle arbeidsgiveransvaret og økonomiansvaret. Dette kan løses gjennom en vertskommuneordning vil gi større økonomisk fleksibilitet i forhold til prosjekter enn det man har hos Staten.
- (25) Det er styret som bør ha ansvar for utlysning, ansettelse og instruks. Sett fra forvaltnernes ståsted er dette mindre heldig.
- (26) Fylkesmannens fagkompetanse er en god støtte og bør sikres også i framtida.

6.5 IKT-løsninger for utmarksforvaltning

- (27) Forslagene bør gjennomføres. Det er imidlertid viktig at et felles elektronisk søknadssystem samvirker med de sak- og arkivsystemer som ellers benyttes (ePhorte i verneområdestyrer og villreinnemnder).

6.7 Naturoppsyn

- (28) (Kulepunkt1) Vi er enige i at rollefordelingen mellom SNO og styrene bør bli tydeligere og at styrene bør prioritere «kan-oppgavene» (skjema B i bestillingsdialogen).
- (29) (KP 2) Det er underlig at rapporten foreslår at Fylkesmannen skal koordinere samtlige bestillinger som gjelder forrige KP. Mange styrer vil forvalte arealer i flere fylker, dette vil kompliseres ytterligere med flere fylkesmenn som skal koordinere. Dette og forrige kulepunkt slår hverandre i hjel, Fylkesmannen kan ikke ha en rolle i å koordinere oppgavene fra områdestyrene.
- (30) (KP 3) Dette beskriver nåsituasjonen, og vi stiller oss undrende til at dette lanseres som en endring.
- (31) (KP 4) En sterkere regional organisering av SNO virker fornuftig, men igjen, bestillingsdialogen for styrene bør ikke gå via fylkesmennene.
- (32) (KP 5 og 6 angår ikke oss).

6. 8 Statsallmenningene

Angår ikke oss.

6.9 Kunnskap om naturressurser

- (33) Vi mener det er **feil at mangler i kunnskapsgrunnlaget er hovedårsak til konflikter**. Som regel er det reelle interessekonflikter, ofte kombinert med manglende vilje til å respektere kunnskapsgrunnlaget og å ta en verdidiskusjon, som er saken. I slike tilfelle tjener det å etterspørre mer kunnskap bare til å tilsløre problemet og å utsette løsningen av konflikten.
- (34) Vi vil ellers peke på at Dovrefjell nasjonalparkstyre og forgjengeren Dovrefjellrådet har gjort en betydelig innsats for å innhente og systematisere kunnskap. Dovrefjellrådet tok bl.a. initiativ til å systematisere alt som var publisert om Dovrefjell, og tok videre initiativ til systematisk overvåking av naturtilstanden i sine verneområder. Samtidig tok daværende Direktoratet for naturforvaltning et lignende initiativ. Resultatet ble NINA rapport 188 i tre deler:
- A Overvåking av verneområde
 - B forslag til overvåkingsplan for vernekvaliteter, ferdsel og påverknad i verneområda på Dovrefjell
 - C Skjema og instruksar.

6.10 Uskifta bo...

Angår ikke oss

6.11 Mer tydelig og samordnet nasjonal politikk i utmark

- (35) Vi slutter oss til dette.

6.12 Det bør oppnevnes et lovutvalg for utmark

- (36) Vi slutter oss til dette.

DET KONGELIGE KOMMUNAL-
OG MODERNISERINGSDEPARTEMENT

Til:
Høringsinstanser (se vedlagt liste)

Deres ref

Vår ref

Dato

14/3982-30

15.12.2014

Høring – faggrupperapport ”Forenkling av utmarksforvaltningen”

En faggruppe nedsatt av Kommunal- og moderniseringsdepartementet, (KMD) i samarbeid med Klima- og miljødepartementet (KLD) og Landbruks- og matdepartementet (LMD), har avgitt sin rapport med forslag til tiltak for å forenkle utmarksforvaltningen. Gruppens mandat ble utarbeidet i samarbeid mellom de tre departementene. Mandatet framgår av kap 1 i rapporten ”Forenkling av utmarksforvaltningen”

Kommunal- og moderniseringsdepartementet sender nå denne rapporten på høring. I høringsperioden kan uttalelser leveres elektronisk på departementets hjemmesider:

<https://www.regjeringen.no/nb/dokumenter/horing--faggrupperapport-forenkling-av-utmarksforvaltningen/id2353189/>.

Rapporten ligger vedlagt, og kan også lastes ned hentes på KMDs nettsider:

http://www.regjeringen.no/upload/KMD/REGA/Rapporter_2014/Rapport_faggruppe_Utmarksforvaltning_2korr.pdf.

Faggruppens rapport

Faggruppen ble bedt om å ta utgangspunkt i regjeringserklæringen fra Sundvollen, punkt 8 «Levende lokaldemokrati». Forslagene fra faggruppen skulle legge til grunn at brukerne skal oppleve en vesentlig forenkling i forvaltning og saksbehandling, og at kommunene skal tildeles større ansvar og myndighet innen utmarksforvaltningen. Forslagene er samlet i rapportens kapittel 6.

Departementene har ikke tatt stilling til forslagene, eller gjort en prioritering av hvilke tiltak en vil ta fatt på. Det vil bli gjort etter at høringen er gjennomført. Vi ønsker at høringsinstansene gir synspunkter på de foreslåtte tiltakene i rapporten.

Postadresse
Postboks 8112 Dep
NO-0032 Oslo
postmottak@kmd.dep.no

Kontoradresse
Akersg. 59
<http://www.kmd.dep.no/>

Telefon*
22 24 90 90
Org no.
972 417 858

Regionalpolitisk avdeling

Saksbehandler
Julie Nåvik Hval
22247042

Vi ber spesielt om synspunkter på:

- Vil de foreslåtte tiltakene bidra til forenkling i utmarksforvaltningen?
- Er det andre tiltak som er viktige å få belyst og gjennomført?

Vi ber høringsinstansene gi synspunkter på positive og negative konsekvenser som de ulike forslagene vil ha for deres ansvarsområder. Legg merke til avgrensningene som er gjort for arbeidet i faggruppen. Dette er omtalt i faggruppens rapport kap 1.4.

Åpent høringsmøte

Departementet vil invitere til et åpent høringsmøte i forbindelse med denne saken. Formålet med høringsmøtet er å åpne for dialog og innspill til det videre arbeidet med forenkling i utmarksforvaltningen. Høringinstansene vil motta en invitasjon per epost. Mer informasjon vil for øvrig legges ut på departementets hjemmesider.

Ny løsning for høringsuttalelser

For å avgi høringsuttalelser, gå til høringen på <https://www.regjeringen.no/nb/dokumenter/horing--faggrupperapport-forenkling-av-utmarksforvaltningen/id2353189/> og bruk den digitale løsningen for å levere høringsuttalelse. Her kan høringsinstanser registrere seg, lagre og mellomlagre en uttalelse og laste opp vedlegg.

Hvis høringsuttalelsene er lengre enn det som er mulig å legge inn i tekstfeltet, bør høringinstansen legge inn et sammendrag. Den lengre versjonen av høringsuttalelsen kan lastes opp som vedlegg.

En liste over høringsinstanser ligger vedlagt. Denne høringen er også åpen for andre som ikke står på listen. Merk at uttalelser er offentlige etter Offentlighetsloven, og blir publisert sammen med øvrige høringsuttalelser.

Frist for å levere innspill er fredag **27. februar 2015**.

Eventuelle spørsmål kan rettes til Regionalpolitisk avdeling i Kommunal og moderniseringsdepartementet ved Julie Nåvik Hval (julie-navik.hval@kmd.dep.no) eller Judith Kortgård (judith.kortgard@kmd.dep.no).

Med hilsen

Lise Hauge (e.f.)
avdelingsdirektør

Julie Nåvik Hval
rådgiver

Vedlegg:

- Liste over høringsinstanser
- Rapport: Forenkling av utmarksforvaltningen

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur.

Høringsinstanser:

Kommuner	Norges Miljøvernforbund
Fylkeskommunene	Norges Skogeierforbund
Fylkesmenn/Sysselemanden på Svalbard	Norsk Landbruksrådgiving
Departementene	Norsk Filmkommisjon
Arbeiderpartiet	Norges Fjellstyresamband
Kristelig Folkeparti	Norsk Friluftsliv
Venstre	Norsk Hyttelag
Høyre	Norsk Sau og Geit
Fremskrittspartiet	Norske Reindriftsamers Landsforbund
Rødt	Norskog
Senterpartiet	Rådet for nasjonalparkkommuner
Sosialistisk Venstreparti	Samarbeidsrådet for biologisk mangfold
Miljøpartiet De Grønne	Statens Naturoppsyn
Sametinget/Samediggi	Statskog
Den Norske Turistforening	Utmarkskommunenes Sammenslutning
Den norske økoturismeforening	Vestnorsk filmkommisjon
Finnmarkseiendommen	Villreintrådet i Norge
Friluftsrådernes Landsforbund	Virke
KS	World Wide Fund for Nature Norge
Natur og ungdom	Miljødirektoratet
Naturvernforbundet	Riksantikvaren
NHO Reiseliv	Norsk Almenningsforbund
Norges Bonde- og Småbrukarlag	Nasjonalpark-/og verneområdestyrer
Norges Bondelag	Villreinnemnder
Norges Hytteforbund	Villreirutvalg
Norges Idrettsforbund	Statens Vegvesen
Norges Jeger- og Fiskerforbund	Innovasjon Norge
Norsk Landbrukssamvirke	Hanen

Kommunal- og moderniseringsdepartementet
Levert elektronisk på departementets hjemmeside

Deres ref: 14/3982-30
Vår ref: 118562-1520

Oslo, 6. februar 2015

HØRINGSUTTALELSE TIL RAPPORTEN «FORENKLING AV UTMARKSFORVALTNINGEN»

1 INNLEDNING

Det vises til Kommunal- og moderniseringsdepartementets (KMD) høringsbrev av 15. desember 2014 om den nedsatte faggruppens rapport «*Forenkling av utmarksforvaltningen*».

Utmarkskommunenenes Sammenslutning (USS) har 90 medlemskommuner fra 16 fylker, fra Hægebostad kommune i sør til Kvalsund kommune i nord. Medlemskommunene i USS har store utmarksområder. Om lag 40 % av fastlandsarealet i Norge ligger innenfor kommunegrensene i en USS-kommune. USS sitt formål er å fremme medlemskommunenenes interesser i utmarksspørsmål av enhver art, og rapporten «*Forenkling av utmarksforvaltningen*» er følgelig av stor interesse for USS og USS medlemskommuner.

Nedenfor følger USS' syn på rapporten og de foreslåtte tiltakene. USS gjennomgår rapporten kapittel for kapittel i kronologisk rekkefølge og presenterer løpende forslag til andre tiltak enn hva som fremgår av rapporten, men som bør vurderes belyst og gjennomført fra USS' ståsted.

Vedlagt følger også de skriftlige innspill som USS tidligere har oversendt utvalget og departementet

Vi viser også til høringsmøtet i Kommunal- og moderniseringsdepartementet 10. februar, der USS kom med muntlige innspill.

2 MANDAT OG FAGGRUPPENS ARBEID, KAPITTEL 2

USS er positiv til at KMD har nedsatt en faggruppe med mandat til å se på tiltak for vesentlig å forenkle utmarksforvaltningen for brukerne og legge mer ansvar og myndighet til kommunene. USS er av den oppfatning at det ofte vil være en nær sammenheng mellom forenkling for

Utmarkskommunenenes Sammenslutning - USS

Akersgaten 30 | Pb 1148 Sentrum, NO-0104 Oslo | Tel: (+47) 99 11 99 00 | Fax: (+47) 947 47 000
Org. nr : 97648712 | Bankgiro: 5005 05 73742 | www.utmark.no

brukerne og mer ansvar til kommunene, noe som også gjenspeiles i faggruppens rapport – og flere av de tiltakene faggruppen har foreslått.

USS er likevel av den oppfatning at faggruppen har utelatt viktige temaer og at mange av de foreslåtte tiltakene ikke går langt nok. Videre foreslås det tiltak som etter USS oppfatning ikke vil innebære reell myndighet til kommunene. Der hvor dette er tilfelle, vil det bli påpekt nedenfor.

USS har underveis i prosessen gitt uttrykk for at faggruppen har hatt en skjev sammensetning og at en representant for kommunenes interesser burde ha deltatt i faggruppen. Bakgrunnen for det er at en stor del av faggruppens mandat nettopp har vært å vurdere overføring av oppgaver fra statlig/sentralt hold til kommunal forvaltning. USS ble ikke gitt deltakelse, men i stedet henvist til å komme med innspill til tiltak. Som vi vil utdype nedenfor er det derfor spesielt beklagelig at USS sine innspill ikke er referert eller kommentert i rapportens kapittel 4.

2.1.1 USS' syn på kommunereform som premiss for de foreslåtte tiltakene

Ifølge mandatet skal gruppens arbeid «avgrenses mot det arbeidet som skjer med kommunereformen». Slik USS tolker dette er derfor tiltakene som er foreslått uavhengige av om det gjennomføres en kommunereform.

Imidlertid skriver faggruppen at:¹

«Gruppens arbeid bygger på prinsippene som er fastsatt for den planlagte kommunereformen. Sundvolden-erklæringen sier at:

"Regjeringen vil styrke lokaldemokratiet og gjennomføre en kommunereform. Større og mer robuste kommuner kan få større oppgaver og ta mer ansvar enn dagens kommuner. Fylkesmannens mulighet til å overprøve lokale folkevalgte forsamlinger må begrenses."

(...).»

Faggruppen legger videre til grunn som prinsipp og forutsetning for forenklingstiltak at «[k]ommunene bør tillegges flest mulig oppgaver under forutsetning av tilstrekkelig kapasitet og relevant kompetanse og distanse i forvaltningen».

USS' kan ikke se at det er grunnlag for å oppstille en forutsetning om større kommuner for å overføre ansvar og myndighet til kommunene. USS premiss for nærværende høringsuttalelse er uansett at mer ansvar og myndighet kan legges til kommunene slik kommunene er organisert i dag, og at tiltakene som er foreslått ikke forutsetter en kommunereform, slik rapporten legger opp til tross avgrensningen mot arbeidet med en kommunereform.

¹ På side 5 i rapporten.

2.1.2 Samerettsutvalgets utredning, NOU 2007: 13

USS har spilt inn både muntlig og skriftlig et ønske om at faggruppen vurderte forslagene i Samerettsutvalg II (SRU II) i NOU 2007: 13 om lokal forvaltning av utmarka i Nordland og Troms, etter en lignende modell som for statsallmenningene i Sør-Norge (lov om utnyttning av rettar og lunnende m.m. i statsallmenninger av 6. juni 1975 nr. 31 (*fjellova*)).

Faggruppens rapport kommenterer ikke forslagene i SRU II, til tross for at rapporten i stor utstrekning berører både temaer og områder som også er utredet av Samerettsutvalg II i NOU 2007: 13. I rapporten ser faggruppen bort fra det utredningsarbeidet som er gjort i Samerettsutvalget og foreslår tiltak uavhengig av Samerettsutvalgets utredning.

Etter USS syn gjelder fjellova allerede i dag for opprinnelig statsgrunn i Nordland og Toms. Opprettelse av fjellstyrer er stilt i bero i påvente av SRU IIs innstilling. Departementet kan også vedta at fjellova skal gjelde for innkjøpt statsgrunn i de to fylkene. Det følger av lovens ordlyd i § 1 annet ledd og forarbeidene til fjellova² at fjellovas anvendelsesområde ikke er begrenset til opprinnelig statsgrunn. Det bør gjøres enkelte tilpasninger ved innføring av lokal forvaltning av statsgrunn i Nordland og Troms, noe som er nærmere beskrevet i NOU 2007: 13, bind A kapittel 14.5.

Alternativt bør SRU IIs forslag om å innføre en fjellov-lignende modell som omfatter flere kommuner for både innkjøpt og opprinnelig statsgrunn i Nordland og Troms, vurderes. En slik modell vil innebære at rapportens mål om lokal forvaltning og mer ansvar og myndighet til kommunene kan oppfylles også i Nord-Norge. Modellen kan gjennomføres uavhengig av hvordan man ser på grunneierspørsmålet.

I dag er om lag 30 000 km² av arealene i Nordland og Troms eid av Statskog SF; det innebærer at nesten halvparten av arealene i disse fylkene administreres og forvaltes av staten som grunneier tilnærmet uten lovmessig forankret lokal forvaltning. I Sør Norge – hvor fjellova anvendes i statsallmenningene – ivaretas den lokale forvaltningen gjennom samarbeidet mellom Statskog SF og de lokalt oppnevnte fjellstyrene.

USS mener det er en svakhet ved rapporten at faggruppen ikke har sett nærmere på forvaltningen av statsgrunnen i Nordland og Troms.

3 FORVALTNINGSSYSTEMER I UTMARKA, KAPITTEL 3

Kapittel 3 i faggruppens rapport er faktiske beskrivelser av ulike forvaltningssystemer i utmarka. USS har gjennomgått beskrivelsen av utmarkssystemene og har enkelte kommentarer til de ulike beskrivelsene.

² Ot.prp. nr. 32 (1973-1974), blant annet i spesialmotivene til § 1 på side 36.

3.1 Arealplanlegging

Systemet for arealplanlegging er etter USS' oppfatning noe ufullstendig. Det er for eksempel flere tiltak av stor betydning for utmarksforvaltningen som er løftet ut av plan- og bygningsloven – som energitiltak som avgjøres etter energiloven – som innebærer at loven har mistet noe av sin sektorovergripende karakter.

USS' prinsipielle syn er at kommunen skal være den primære areal- og planmyndighet uavhengig av tiltakets karakter. Kommunenes planmyndighet har til dels vært under press fra næringsaktører og sentrale myndigheter, blant annet i forbindelse med tiltak som mineralutvinning.

3.2 Forvaltning av store utmarksområder

Også rapportens beskrivelse av Riksrevisjonens rapport om forvaltningen av nasjonalparker er noe ufullstendig. I punkt 3.2 om forvaltning av store utmarksområder står det blant annet at:

«Riksrevisjonen har undersøkt de nye områdestyrene. Deres konklusjon er at områdestyrene er opprettet i tråd med hensikten, men at det er for tidlig å evaluere områdestyrenes forvaltning.»

Denne utlegningen av Riksrevisjonens konklusjon kan ikke gjenfinnes noe sted i Riksrevisjonens rapport.

Riksrevisjonen slår i stedet fast at «den nye forvaltningsmodellen med lokal forvaltning i hovudsak er sett i verk slik det var tenkt»³ (vår understrekning). Riksrevisjonen påpeker videre at det ikke er i tråd med Stortingets intensjoner at det er Klima- og miljødepartementet som formelt oppnevner medlemmene etter forslag fra kommunestyrene. Stortinget forutsatte i Innst. 9 S (2009–2010) at styremedlemmene skulle oppnevnes direkte av kommunestyrene. Videre viser Riksrevisjonen til at det fortsatt er mange aktører og nivåer i forvaltningen og at finansieringen er fragmentert.⁴ Om dette skriver Riksrevisjonen på side 8 «*Konsekvensane ser ut til å vere at forvaltninga av nasjonalparkane har blitt lite tids- og kostnadseffektiv.*»

USS kommer tilbake til dette under punkt 6.4 om utmarksstyrer nedenfor.

USS har også gitt skriftlige innspill om dette til faggruppen underveis i arbeidet, men innspillene er ikke tatt med i rapportens kapittel 4 om innspill fra aktørene.

4 INNSPILL FRA AKTØRENE, KAPITTEL 4

Som påpekt under punkt 3.2 ovenfor mener USS at innspill fra organisasjonen ikke har kommet frem under gjengivelsen av innspill i kapittel 4.

³ På side 7 i Riksrevisjonens rapport.

⁴ På side 7–8.

I vedlegg 1 til rapporten er det tatt inn en liste over hvilke myndigheter og organisasjoner som har gitt innspill til rapporten. Det står imidlertid ingenting om hvorvidt innspillene har kommet i møter med eller i skriftlige innspill til faggruppen.

I vedlegget er det kun listet opp tre kommuner som har gitt innspill til faggruppen, i tillegg til Ordfører- og rådmannsutvalget i Valdres, og USS. Det er påfallende at så få kommuner har vært i møter med faggruppen når mandatet i så stor grad berører nettopp kommunene. Listen i vedlegg 1 viser også at det er svært mange aktører og geografiske områder som ikke har fått anledning til å komme med innspill til arbeidet. USS er som sagt positiv til faggruppens mandat, men er likevel kritisk til at det er så få kommuner som er hørt underveis i arbeidet – selv om det nå gjennomføres en høringsrunde – og mener at det kan ha påvirket faggruppens forslag til tiltak.

5 PRINSIPPER OG FORUTSETNINGER FOR FORENKLINGSTILTAK, KAPITTEL 5

Faggruppens prinsipper for forslagene til forenklingstiltak i utmarksforvaltningen bygger på Oppgavefordelingsutvalgets utredning NOU 2000: 22 og rapporten fra mars 2014 fra Ekspertutvalget for kriterier for god kommunestruktur.

USS er enig i de grunnleggende prinsippene for forenklingstiltak som fremgår av rapporten kapittel 5, sidene 25–26. USS vil likevel trekke frem et par av prinsippene særskilt.

5.1 Saksbehandlings- og beslutningssystemet i utmark skal være oversiktlig, demokratisk og effektivt for brukerne

Faggruppen legger til grunn et prinsipp om at «*saksbehandlings- og beslutningssystemet i utmark skal være oversiktlig, demokratisk og effektivt for brukerne*».

Faggruppens forslag om sammensetningen av og representasjonen i utmarksstyret, som går ut på å ta inn grunneierinteresser og andre interesser (punkt 6.4 i rapporten), reiser etter USS syn et prinsipielt spørsmål om styrenes demokratiske forankring. Videre reiser forslaget spørsmål om hvorvidt styret i det hele tatt vil være vedtaksført med en så bred sammensetning som det er foreslått. Dette vil bli beskrevet nærmere i punkt 6.4 nedenfor.

5.2 Kommunene må ha tilstrekkelig politisk og økonomisk handlingsrom

Faggruppen legger også til grunn et prinsipp om at «*kommunene må ha tilstrekkelig politisk og økonomisk handlingsrom (...) [og] [s]entrale statlige myndigheter må redusere sin detaljstyring av kommunene og samordne sektorpolitikken*».

USS mener at faggruppens forslag til tiltak ikke er tydelige nok om hvilke tiltak som innebærer økte kostnader for kommunene og hvordan dette i tilfelle skal finansieres.

USS forutsetter i sin vurdering av de foreslåtte tiltakene, punkt 6 nedenfor, at tilstrekkelige økonomiske ressurser til kommunen vil medfølge.

6 FORSLAG TIL TILTAK, KAPITTEL 6

6.1 Generelt om faggruppens forslag til tiltak

USS er som nevnt enig i at mer ansvar og myndighet i utmarka bør legges til kommunalt nivå. Flere av faggruppens forslag til tiltak kan være egnet til å oppnå dette.

Imidlertid mener USS at flere av tiltakene er for dårlig utredet i sin nåværende form og at det derfor er vanskelig å ta stilling til om tiltakene faktisk vil oppnå det tilsiktede formålet. Nedenfor kommer vi nærmere inn på de enkelte tiltakene.

6.2 Større ansvar og myndighet til kommunene

USS er enig i faggruppens prinsipielle tilnærming om at flere oppgaver bør overføres til kommunene, men som faggruppen også skriver i sin rapport, side 27, begrenses kommunenes handlingsrom blant annet av økonomi. Det er derfor viktig at det følger med bevilgninger når flere oppgaver legges til kommunene. Mange oppgaver kan trolig gjøres mer kostnadseffektivt lokalt, slik at overføring av ansvar ikke nødvendigvis vil innebære mer penger totalt sett, men at det må gjøres omprioriteringer. Forslagene til tiltak er generelt ikke tydelige nok på hvordan oppgavene planlegges finansiert.

USS er positiv til at kommunene skal ha førstelinjeansvaret i utmarksforvaltningen under forutsetning av at det følger med midler til å administrere dette ansvaret. USS støtter derfor også at det bør organiseres et systematisk opplæringsstilbud for kommunene.

USS støtter også et felles datasystem med et standardisert elektronisk søknadssystem, som det blant annet kan lenkes opp til fra kommunenes hjemmesider.

6.3 Forvaltning av verneområder bør overføres til kommunene

Faggruppen foreslår konkret å gi kommunene ansvar for forvaltning av verneområder som i sin helhet ligger innenfor kommunens grenser. USS mener dette er positivt så fremt de nødvendige midler følger med forvaltningsansvaret.

Det foreslåtte tiltaket er allerede gjennomført ved tilbudsbrev fra Miljødirektoratet av 4. desember 2014 til alle landets kommuner med verneområder. Tilbudet må besvares innen 1. april 2015. Av brevet fremgår det at blant annet følgende er en forutsetning for delegering av forvaltningsansvaret:

«Ansvaret som forvaltningsmyndighet innebærer at kommunen må avsette nødvendige ressurser til administrasjon og saksbehandling.

Kommunen kan søke om økonomiske midler til gjennomføring av skjøtsel og tiltak i verneområder innenfor de rammer som hvert år blir fastsatt av Stortinget. Søknad om midler skal sendes til Fylkesmannen innen nærmere fastsatt frist.»

Slik USS tolker tilbudet innebærer det at kommunen i hovedsak selv må finansiere verneområdeforvaltningen, med unntak for at kommunen kan søke Stortinget via Fylkesmannen om midler til skjøtsel og andre tiltak.

Etter USS' syn er ikke direktoratets tilbud i tråd med rapportens prinsipp om at kommunene må ha *tilstrekkelig (...) økonomisk handlingsrom*. Når forvaltningsansvaret tilbys kommunene uten at det følger konkrete bevilgninger med, begrenser det kommunenes mulighet til å påta seg forvaltningsansvaret. USS har grunn til å frykte at kommuner vil takke nei til tilbudet fordi det er usikkerhet rundt hvilke midler som vil følge med et slikt ansvar.

USS mener at kommunene bør stå fritt til å bestille skjøtelsesarbeid m.m. av andre aktører enn SNO. Vi kommer tilbake til dette i punkt 6.5.3 nedenfor.

6.4 Forslag om å etablere utmarksstyret til erstatning for verneområde-/nasjonalparkstyret

Faggruppen foreslår i punkt 6.4 å erstatte verneområdestyrene med utmarksstyret, som også blir slått sammen med villreinnemndene i de områdene det er aktuelt.

6.4.1 Samordning av verneområdestyret og villreinnemnder

Samordning med villreinnemndene kan skape en mer samordnet og helhetlig forvaltning av verneområdene der det også er villrein. Faggruppen har imidlertid ikke beskrevet nærmere hvordan samordningen kan skje geografisk og tematisk. Villreinnemndene har virkeområder som avviker fra – og er langt større – enn virkeområdene til det enkelte verneområdestyret. Hvordan skal dette rent teknisk håndteres? Fra USS' ståsted er det vanskelig å avgjøre om grepet medfører reell forenkling før det er tilstrekkelig utredet hvordan dette kan gjennomføres i praksis.

I dag foreslår hver enkelt kommune som har areal innenfor villreinområdet to personer oppnevnt til villreinnemnden (representant og vararepresentant), se forskrift om forvaltning av hjortevilt § 5 tredje ledd. Villreinnemnden for Setesdalsområdet omfatter tre villreinområder og det er representanter fra 18 kommuner i nemnden.⁵ Ordningen innebærer en demokratisk og lokal forankring av villreinnemndenes forvaltning av villreinen. Dersom grensene for utmarksstyrene skal være verneområdets geografiske utstrekning, vil det kunne innebære at forvaltningen av villreinen blir fragmentert fordi forvaltningen av villreinen skjer i henhold til det enkelte utmarksstyrets virkeområde og ikke villreinområdenes utstrekning.

En sammenslåing av villreinnemndene med verneområdestyrene må derfor utredes nærmere.

⁵ <http://www.villrein.no/setesdal-nemnd>

6.4.2 Representanter for grunneiere, næringsinteresser og miljø- og friluftsansjasjoner i verneområdestyrene

Faggruppen foreslår at utmarksstyrene skal «*være bredt sammensatt med et begrenset antall medlemmer*». Det foreslås at grunneiere, næringsinteresser og miljø- og friluftsansjasjoner skal være representert i alle styrene. Videre skriver faggruppen at en slik bredere sammensetning kan medføre at enkelte kommuner med arealer innenfor verneområdet ikke vil bli representert.

USS mener det er avgjørende å sikre at styrene er *demokratisk* forankret og at alle kommunestyre innenfor verneområdet derfor må få utnevne en representant til verneområdestyret/utmarksstyret. Det er også i tråd med det overordnede prinsippet om et demokratisk saksbehandlings- og beslutningssystem, som faggruppen funderer sine foreslåtte tiltak i, se punkt 5.1 ovenfor. Stortingets intensjon for forvaltningsmodellen er at forvaltningen skjer gjennom *interkommunale styre*,⁶ og USS forutsetter derfor at alle kommuner med arealer innenfor verneområdet er representert i verneområdestyret.

Grunneierrepresentasjon i styrene reiser flere prinsipielle spørsmål som må avveies mot andre hensyn:

- Vil grunneier og brukerrepresentasjon svekke det demokratiske styringsgrunnlaget for styrene?
- En grunneier representerer særinteresser i forvaltningen av verneområder, og vil ofte kunne være inhabil til å fatte vedtak.
- Dersom grunneierrepresentasjon går på bekostning av direkte kommunerepresentasjon, vil det svekke det demokratiske grunnlaget.

USS mener det kan være uheldig også å ha representanter for næringsinteresser og friluftsansjer i styret av grunner som nevnt over. Disse kan også svekke styrenes vedtaksførhet. Styrene vil med en slik utvidet representasjon gå mer i retning av å være et interesseorgan enn et forvaltningsorgan, og det vil kunne svekke styrenes posisjon som forvaltningsmyndighet og innebære at statlige myndigheter i større grad vil gå inn og overprøve styrets vedtak.

De nevnte interessene er representert i det faglig rådgivende utvalget til verneområdestyrene, og USS reiser følgelig spørsmål om disse interessene – basert på en helhetlig vurdering - fortsatt bør være henvist til det rådgivende utvalget.

Faggruppen omtaler heller ikke hvordan grunneiere, næringsinteresser og miljø- og friluftsansjer er tenkt valgt inn i styrene. Hvordan dette skal skje vil kunne være avgjørende for om styrene beholder sin demokratiske og lokale forankring med en slik supplerings av interesser til styrene.

⁶ Innst. 9 S (2009–2010) på side 59.

6.4.3 Faggruppens forslag om utmarksstyret sammenholdt med Riksrevisjonens rapport

Faggruppen skriver at «[s]tyret bør oppnevnes av Miljødirektoratet etter forslag fra kommunene».

Da den nye forvaltningsmodellen for store verneområder ble vedtatt av Stortinget, var det en forutsetning at verneområdestyrene skulle være *interkommunale* og at avgjørelsesmyndigheten skulle ligge til styret. Kommunemedlemmer til verneområdestyret skulle oppnevnes av kommunestyret i de respektive kommunene og av fylkestinget i fylkeskommunene.

I vedtektene for verneområdestyrene er det likevel bestemt at det er Klima- og miljødepartementet – nå delegert til Miljødirektoratet – som oppnevner styremedlemmene etter forslag fra kommuner, fylkeskommuner og eventuelt Sametinget. At Stortingets intensjon på dette punktet ikke er fulgt opp, er kritisert i Riksrevisjonens administrative rapport nr. 1 2014.⁷

I lys av Riksrevisjonens kritikk er det underlig at faggruppen foreslår at utmarksstyret skal oppnevnes av en statlig instans når Stortingets intensjon har vært at det er kommunene, fylkeskommunene og eventuelt Sametinget som selv skal oppnevne styremedlemmene direkte.

Faggruppen foreslår at sekretariatet for utmarksstyret legges til Fylkesmannen som også skal ivareta det formelle arbeidsgiveransvaret for forvalteren.⁸ I forvaltningsmodellen i dag er sekretariatet lagt til forvalteren, ikke fylkesmannen, og USS går ut fra at det også er slik det er ment i rapporten.

Slik USS ser det må styrets instruksjonsmyndighet overfor forvalteren og Fylkesmannens rolle i verneområdeforvaltningen klargjøres. Dette er også i tråd med anbefalingene i Riksrevisjonens rapport. USS mener det er viktig at forvalteren har et fagmiljø hos Fylkesmannen. Dette kan også oppnås uten at forvalteren er formelt ansatt hos Fylkesmannen.

USS' syn er at intensjonen om i større grad å samordne utmarksforvaltningen i store verneområder er god, men at de foreslåtte tiltakene ikke i tilstrekkelig grad tar innover seg kritikken av verneområdeforvaltningen som fremgår av Riksrevisjonens rapport og at forslaget heller ikke er godt nok utredet og forklart i rapporten. USS viser også til sine kommentarer til Riksrevisjonens rapport om forvaltningen av nasjonalparker i brev datert 1. august 2014, som vedlegges til orientering.

6.5 Naturoppsyn

6.5.1 Fjelltjenesten til SNO i Nordland og Troms

Faggruppen foreslår å overføre Fjelltjenesten til SNO i Nordland og Troms. USS mener dette forslaget ikke ivaretar prinsippene om mer lokal forvaltning som skal ligge til grunn for de foreslåtte tiltakene. Det avgjørende for forvaltningen av utmarka i Nordland og Troms er at det

⁷ Se Riksrevisjonens administrative rapport *Riksrevisjonens undersøkning av forvaltninga av nasjonalparker*, blant annet på side 30.

⁸ Rapporten på side 29.

innføres lokal forvaltning for både opprinnelig og innkjøpt statsgrunn. Vi viser til punkt 2.1.2 om dette ovenfor.

Overføring av Fjelltjenesten til SNO er tidligere foreslått gjennomført av Statskog, men ble stanset etter initiativ blant annet fra kommunene. Når faggruppen er sammensatt med en representant fra Statskog som har vært sentral i dette spørsmålet, burde dette faktum vært omtalt i rapporten.

6.5.2 Klart skille mellom SNOs «kan»-/ og «skal»-oppgaver

USS' syn på SNOs rolle er at SNO bør ivareta «skal»-oppgavene etter naturoppsynsloven, og at «kan»-oppgavene skal ligge til verneområdestyrer og kommuner, med forvaltningsansvar for verneområder. USS er derfor enig i faggruppens forslag til tiltak om en *tydeligere rollefordeling mellom SNO og forvaltningsmyndighetene ved at forvaltningsmyndighetene får tydeligere ansvar og mer myndighet til å prioritere kan-oppgavene.*⁹ Dette er også i tråd med faggruppens prinsipper for forenklingstiltak.

6.5.3 Kommunenes bestilling av skjøtselstjenester mv.

I rapporten på side 32 fremgår det at «[d]et er mange forvaltningsmyndigheter med langt flere oppsynsbehov enn SNO kan gjennomføre». Som nevnt under punkt 6.3 har Miljødirektoratet gitt kommunene tilbud om å overta forvaltningsansvaret for verneområder innenfor kommunen. I tilbudet fra direktoratet er det klart forutsatt at kommunene må bestille skjøttsel- og tilretteleggingstiltak av lokalt SNO.¹⁰ USS mener at kommunene må stå fritt til å bestille disse oppgavene fra andre kompetansemiljøer enn lokalt SNO.

USS er av den oppfatning at en slik bundet overføring av forvalteransvaret fra Miljødirektoratet til kommunene ikke er i tråd med faggruppens prinsipper for forenkling av utmarksforvaltningen. USS ber om at Kommunal- og moderniseringsdepartementet avklarer dette punktet i Miljødirektoratets tilbud med Klima- og miljødepartementet.

6.5.4 Fjellstyrenes myndighet

Faggruppen foreslår videre i punkt 6.7 at:

«I forbindelse med en foreslått gjennomgang av fjelloven i pkt. 6.8 bør de offentligrettslige oppsynsoppgavene som Fjellopsynet utfører i medhold av fjelloven, vurderes lagt til SNO.»

USS vil presisere at fjelloven ikke pålegger fjellstyrene offentligrettslige oppsynsoppgaver. Det fremstår derfor usikkert hva faggruppen sikter til med dette forslaget til tiltak.

6.6 Lovutvalg for statsallmenninger og utmark

⁹ Rapporten på side 32.

¹⁰ Brev fra Miljødirektoratet av 4. desember 2014, på side 3.

USS sitt utgangspunkt er at hovedtrekkene i fjellova og fjellstyrenes oppgaver og myndighet i statsallmenningene må ligge fast. Fjellova sikrer lokal forvaltning av utmarka, og at inntektene statsallmenningene generer blir liggende igjen lokalt.

Det er videre USS' syn at fjellstyrene bør få overført mer myndighet fra statlig nivå - og at «*tida og tilhøva*»-vurderingen i fjellova § 2 første ledd bør tolkes slik at den også omfatter mer moderne drifts- og bruksformer i statsallmenningene. Det vil være i tråd med prinsippet om mer lokal forvaltning av utmark og verneområder.

Av dette følger at USS ikke er avvisende til en lovgjennomgang for justeringer av fjelloven.

Når det gjelder utmarka i Nordland og Troms, hvor fjellova i dag ikke praktiseres på statsgrunn, ønsker USS at departementet vedtar at loven skal gjelde for fremtiden. Det vises til punkt 2.1.2 ovenfor. På hvilken måte dette kan gjøres er blant annet beskrevet i kapittel 14 i NOU 2007: 13.

Slik USS ser det kan fjellova innføres for opprinnelig statsgrunn i Nordland og Troms gjennom kommunestyrevedtak i den enkelte kommune.¹¹ Staten ved landbruksdepartementet har imidlertid nektet å anerkjenne kommunestyrets vedtak. Det rettslige grunnlaget for avslaget bør avklares.

USS' oppfatning er at det alternativt bør igangsettes et arbeid for å innføre fjellov-lignende modell for både opprinnelig og innkjøpt statsgrunn i Nordland og Troms. Utredningen fra Samerettsutvalget er et godt grunnlag for et lovforslag.

Når det gjelder forslaget om å igangsette en helhetlig gjennomgang av utmarkslovgivningen, er USS positiv til det, under forutsetning av at kommunenes interesser er representert i utvalget som skal stå for gjennomgangen.

7 AVSLUTTENDE BEMERKNINGER

USS har vært og er positiv til departementets intensjon om forenkling og mer lokal forvaltning av utmarksressursene. Prinsippene som har ligget til grunn for faggruppens forslag til tiltak, er USS enig i, men USS mener at tiltakene så langt ikke er grundig nok utredet.

USS' syn er at finansieringen av de foreslåtte tiltakene er for dårlig utredet og beskrevet for kommunenes del. Ved gjennomføringen av faggruppens forslag om å tilby ansvaret for verneområder innenfor en enkelt kommune, har for eksempel Miljødirektoratet lagt opp til at kommunen må finne nødvendige ressurser til dette arbeidet i allerede pressede kommunebudsjetter.

USS foreslår at NOU 2007: 13 følges opp med konkrete tiltak for gjennomføring av lokal forvaltning av utmarka i Nordland og Troms, i tråd med prinsippene i utredningen kapittel 14. USS

¹¹ Bardu kommune har allerede fattet slikt vedtak, men vedtaket ble ikke akseptert av Mat- og landbruksdepartementet. Spørsmålet ble senere løftet over i SRU II.

foreslår videre at de tiltakene og grepene som er foreslått for verneområdestyrene i Riksrevisjonens rapport følges opp.

Med vennlig hilsen

Utmarkskommunenes Sammenslutning

Knut J. Herland

Leder

Vedlegg:

Kopi av brev fra USS til KLD datert 1. august 2014